1859. N°. 120.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 7 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 *Centen afgegeven.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 6 October.

De gemeenteraad heeft in zijne zitting van heden in behandeling genomen de Verordening tegen het zich, op de straat, in kennelijken staat van dronkenschap bevinden, enz. Bij het wisselen der algemeene consideratiën, verklaarden zich vele leden tegen de vaststelling dezer verordening, omdat die naar hunne meening onnoodig, ondoelmatig en onuitvoerlijk was, hetgeen door hen in bijzonderheden werd aangetoond. Andere daarentegen meenden er ook voor deze gemeente heilzame vruchten van te mogen verwachten, en geloofden niet, dat de uitvoering hier meer moeijelijkheden zou opleveren dan in andere plaatsen. Bij eene daarop gevolgde stemming over de vraag of deze verordening al dan niet in overweging zou worden genomen, waren 9 leden vóór en 8 tegen de vaststelling dezer verordening. Bij de verdere behandeling van den inhoud der verordening is na langdurige beraadslaging besloten het 2de gedeelte (houdende verbod van onstuimig of zedeloos gezang) weg te laten, en alleen te bepalen, dat niemand zich in staat van dronkenschap op straat mag vertoonen. In deze zitting heeft de raad zich ook, na eenige beraadslaging en met wijziging van eenige artikelen, vereenigd met de voorgestelde verordening betreffende den verkoop van brood.

— Naar men verneemt is tot director van het zendelinghuis te Rotterdam gekozen ds. W. Francken Az., predikant aldaar; ook is dezer dagen tot adjunct-director beroepen de heer S. F. W. Roorda van Eysinga, welke laatste deze beroeping heeft aangenomen.

— Het hospitaalschip, dat de haringvloot in de Noordzee heeft vergezeld, is Zaturdag ll. te Vlaardingen aangekomen. De berigten aangaande de vloot, door dien bodem medegebragt, zijn uiterst ongunstig, zoodat van de 70 schepen, welke door den kapitein zijn gepraaid, er slechts twee waren met 10 en 8 last haring; vele hadden nog geen haring van eenige beteekenis gevangen, terwijl de meeste van 30 tot 60 tonnen aan boord hadden.

— In de maand September zijn te Schiedam 46 personen door de cholera aangetast, waarvan 5 hersteld, 25 overleden en 16 nog onder behandeling zijn. Te Rotterdam zijn in genoemd tijdvak 266 personen aan die ziekte overleden.

— In het laatst dezer maand zal van het Nieuwe Diep, met het schip *Elisa Henriette*, een detachement troepen, 125 man sterk, naar Oost-Indië vertrekken, onder bevel van den 1sten luit. Lintgreen.

— Men schrijft uit Utrecht: Het bij uitstek schoone weder van de laatst verloopen dagen verschaft aan talrijke boekweitverbouwers een onberekenbaar voordeel; dit belangrijk gewas begon reeds ten verderve te neigen door de aanhoudende regens, het zaad begon te zwellen en uit te kiemen; blijft dit weder nog slechts enkele dagen aanhouden, dan zal er nog veel te regt komen en spoedig zal alles in de schuren verzameld zijn. Ook voor het delven van aardappelen is dit weder allergewenscht en noodzakelijk.

— Voor het bouwen eener geheel nieuwe kerk, ten dienste der hervormde gemeente te Wolphaartsdijk, is eene prijsvraag uitgeschreven, met toekenning eener premie van f 250 aan het bestgekeurde plan, dat vóór 15 December aanst. wordt ingeleverd.

— Te Vlissingen is Maandag ll. een loodgieter, C. Tappers genaamd, van een huis, waaraan hij werkzaam was, afgevallen. De ongelukkige was terstond dood. Hij had zich vroeger met de opvoeding belast van een zoontje van een zijner knechts, die op dezelfde wijze was omgekomen; het knaapje verliest nu ten tweede maal zijn verzorger.

— Uit Luxemburg wordt gemeld, dat de prins van Oranje den 2den dezer des namiddags ten 3 ure, vergezeld door prins Hendrik der Nederlanden, in een open rijtuig zijn intogt in die stad heeft gehouden. De gemeenteraad had den prins aan de grenzen van het gebied der stad opgewacht. De prins heeft in het gouvernements-hôtel de autoriteiten, alsmede den raad van bestuur van het bussschietersgezelschap, ten gehoore ontvangen en eene uitnoodiging aangenomen ter bijwoning van een buitengewonen wedstrijd, welke dit gezelschap ter eere van Z. K. H. zal houden.

— Het IXde hoofdstuk *B* der staatsbegrooting voor 1860 (*Finantiën*) is voorgesteld tot een bedrag van f 6,621,065, zijnde f 104,665 meer dan in 1859 werd aangevraagd. Deze verhooging is het gevolg van de noodzakelijkheid om onderscheidene uitgaven van buitengewonen aard op de begrooting te brengen, tot een bedrag van f 165,000, voor herstellingen aan 's rijks munthuis en uitbreiding van de entrepôt-inrigting te Rotterdam.

In de memorie van toelichting wordt gezegd, dat de opbrengst der posterijen, die voortdurend toeneemt, in de eerste 6 maanden van 1859 wederom met f 28,000 is vermeerderd. Die vermeerdering zal over het geheele jaar wel tot f 50,000 klimmen. Het getal portbetalende binnenlandsche brieven, dat in Aug. 1850 361,311 stuks was, bedroeg in Aug. 1859 1,272,547, en dat der portbetalende buitenlandsche brieven, in Aug. 1850 183,351 stuks, was in Aug. 1859 323,967. Het gebruik van postzegels neemt meer en meer toe. In 1852 werden te gelde gemaakt 1,846,289 postzegels; in 1858 3,209,419 stuks en in het eerste half jaar van 1859 1,748,418 stuks. Het getal gefrankeerde brieven, dat in 1857 2,986,468 bedroeg, is in 1858 geklommen tot 3,221,544 stuks, gevende eene vermeerdering van 235,076 stuks. Het getal aangeteekende brieven is in 1858 niet zooveel toegenomen als in vroegere jaren, echter blijft daarin voortdurend vooruitgang op te merken. Het getal der uitgereikte postwissels in 1858, vergeleken met dat van 1850, is zesmalen, daarentegen het bedrag der overgemaakte waarden dertienmaal vermenigvuldigd. In 1850 werden afgegeven 25,738 wissels voor f 88,007.50 en in 1858 158,237 wissels voor f 1,153,518.50.

— In eene aankondiging van de uitgevers Longman en Co. te Londen leest men dat eerlang het licht zal zien: »A book of Emblems, entitled Moral Emblems from Jacob Cats and Robert Farley, with aphorisms, adages and proverbs of all nations.” Het werk zal versierd worden met houtgravuren naar de plaatjes in de werken van Cats voorkomende en talrijke vignetten. De uitgevers vertrouwen dat het Engelsche publiek dit werk met genoegen zal ontvangen, daar de zinnebeelden en andere werken van Jacob Cats sedert twee eeuwen in ieder huis in Holland eene plaats vonden en ook bij onze (Engelsche) voorouders gunstig stonden aangeschreven wegens de zedeleer daarin vervat en de geestige teekeningen, waardoor Adriaan van de Venne die zedelessen opluisterde.

'sGRAVENHAGE, 6 October.

Bij kon. besluit van 15 Sept. ll. is de baron P. M. J. Misson, griffier van den Belgischen senaat, benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

— Tot burgemeesters zijn benoemd: te Heinkenszand en 's Heer Arendskerke, de heer mr. C. van Citters; te 's Heer Abtskerke de heer B. Vermande; te 's Heerenhoek de heer W. B. Remijn; en te St. Maartensdijk de heer J. Luyk.

— De minister van marine zal morgen geen gehoor verleenen.

— De commissaris des konings dezer provincie en de generaal-majoor Wilbrenninck, prov. kommandant, benevens de leden van het Belgisch gezantschap, zijn heden morgen naar Rotterdam vertrokken, ten einde den graaf van Vlaanderen te ontvangen, die tegen 11 ure aldaar wordt verwacht.

— Het examen der adspiranten naar den rang van 2den luit. administrateur van kleeding en wapening, waaraan 7 personen hebben deelgenomen, is geeindigd. Het examen van hen, die dingen naar den rang van kwartiermeester (waaraan 11 onderofficieren deelnemen) zal heden worden voortgezet en eindigen.

— Naar men verneemt zal Zaturdag aanst. het badsaizoen te Scheveningen gesloten en tevens het telegraafkantoor opgeheven worden.

— Het aantal konijnen in het Scheveningsche bosch is zoo groot, dat als men niet bij tijds zorgt, dat dit gedierte zooveel mogelijk wordt uitgeroeid, er op het behoud van het jonge plantsoen en jonge hout geene hoop bestaat.

— De tweede kamer der staten-generaal heeft gisteren eene zitting gehouden. Bij de kamer zijn eenige wets-ontwerpen ingekomen, o. a. een tot bekrachtiging van provinciale belastingen, alsmede een voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis, betreffende de afkoopbaarheid der tienden. Tot rapporteurs over het wets-ontwerp betreffende de spoorwegen zijn benoemd de hh. Sander, Meeussen, Slicher van Domburg, van Wintershoven en Thorbecke. Voorts heeft de kamer besloten Vrijdag aanst. de behandeling aan te vangen van de volgende wets-ontwerpen: tot wijziging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1858; tot afstand van rijksgronden aan de gemeente Vlagtwedde, en tot goedkeuring eener dading omtrent rijksdomeinen.

Bij het bovenvermelde ontwerp betreffende provinciale belastingen, wordt o. a. bekrachtiging verleend aan eene heffing ten behoeve der provincie Zuidholland van 2½ opcenten op de hoofdsom van de grondbelasting over 1860 en van 1 opcent op de hoofdsom van de belasting op het personele over de dienst van 1860/61.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 4 October.

De prins van Wallis zal op 9 Nov. aanst. den ouderdom van 18 jaren en dus zijne meerderjarigheid bereiken.

— De moeijelijkheden tusschen onze regering en die van Spanje, ten opzigte van de expeditie naar Marokko, zijn uit den weg geruimd. Engeland, dat bevreesd was dat Spanje in genoemd rijk veroveringen wilde doen, heeft genoegen genomen met de in dat opzigt geruststellende verzekering door het Spaansche kabinet gedaan. Echter zal er in de wateren van Gibraltar eene sterke vloot post vatten, om de militaire bewegingen op de kust van Afrika gade te slaan.

— De regering der Vereenigde Staten heeft aan onzen gezant verklaard, dat het de handelwijze van den generaal Harney ten aanzien van San Juan afkeurde, en het heeft den opperbevelhebber der landmagt, den generaal Scott, welke naar dat eiland gezonden is om er de zaken tot eene schikking te brengen, volmagt gegeven om den generaal Harney af te zetten.

— In den loop der vorige week heeft men hier berigt ontvangen van niet minder dan 40 schipbreuken. Het rampzaligste lot viel te beurt aan het van Calcutta naar West-Indië bestemde en door brand vernielde schip *Shach Jehan*, waarvan vroeger melding is gemaakt. Het had 300 koelies aan boord en voer, deels in brand staande, vier volle dagen in zee, in de hoop een reddend schip te ontmoeten, doch te vergeefs. Eindelijk verliet men het schip. De koelies werden op in der haast zamengestelde vlotten gebragt en sedert heeft men niets meer van die ongelukkigen vernomen. De bemanning echter, 60 koppen sterk, werd in booten neergelaten en na vijf dagen omzwervens gered. Met de *Admella*, die aan de kust van westelijk Australië verongelukte, hebben 87 personen het leven verloren, terwijl ook bij de overige vermelde schipbreuken een aantal menschen zijn omgekomen. Er worden nog vele andere schepen gemist, waaromtrent veel bezorgdheid bestaat.

— De Engelsche stoomboot *Nina* is in botsing gekomen met het Spaansche stoomschip *Bidassoa*. Het laatstgenoemde vaartuig is daardoor gezonken. Vier passagiers, een matroos en twee kinderen zijn bij deze ramp omgekomen.

— Uit Fernambuc wordt van 15 Sept. gemeld, dat een vaartuig, waarmede geldswaarde van 160,000 £ naar het stoomschip *Tyne* zoude worden overgebragt, gezonken is.

— Te Chicago, in Noord-Amerika, heeft op 15 Sept. een brand gewoed, die eene schade van minstens 500,000 doll. heeft veroorzaakt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 October.

Indien men geloof mag slaan aan de verzekering van den correspondent van de *Indép. Belge*, zijn de leden der conferentie te Zurich het in beginsel eens geworden, en de acte die de gemaakte schikkingen bevat zou reeds geteekend zijn, indien er niet bij de voorlezing eenige duisterheden in de redactie waren ontdekt geworden. Dientengevolge waren er eenige wijzigingen voorgesteld, maar de Oostenrijksche gemagtigde had verzocht om daarover nog eerst zijne regering te raadplegen. De wijze, waarop de talrijke moeijelijkheden zouden opgelost zijn, blijft nog altijd een prikkel voor de nieuwsgierigheid. Het houden van een congres is hoogst waarschijnlijk, maar nog zeer onzeker. De houding van Engeland kan daartoe veel afdoen. Het verblijf van lord Cowley te Biarritz, dat, naar men wil, alleen eene beraadslaging over de Chinesche expeditie zou ten doel hebben, geeft ook anderen aanleiding om te gelooven dat er eene toenadering tusschen Frankrijk en Engeland ten opzigte van Italië uit zal geboren worden.

De correspondent van den *Times* alhier heeft aan dat blad berigt, dat de quaestie van de herstelling der verdreven dynastie in Toskane door het algemeen stemregt zal worden beslist. Mogt dit voor den groothertog een ongunstig gevolg hebben, dan zal door een Congres der Europesche mogendheden aan Toskane een souverein vorst worden aangewezen.

— De gebeurtenissen in Marokko schijnen niet zonder invloed te blijven op de bevolking in Algerië. Onder sommige inlandsche volksstammen, welke aan ons gezag onderworpen zijn, wordt eenige gisting opgemerkt, met name bij Tairet. Die neiging tot opstand wordt door het zamentrekken van Fransche troepen bedwongen. In het oosten en westen der kolonie, te Oran en te Constantine, worden troepen vereenigd, naar men zegt 20,000 man. Een gedeelte daarvan zou gebezigd worden om de Marokkaansche stad Ouchda te bemagtigen, eene schuilplaats van de talrijke rooverbenden, die de grenzen verontrusten.

— Men heeft hier op nieuw berigten uit China ontvangen, die over land te Petersburg door een courier zijn aangebragt. De gezant van de Vereenigde Staten was nog altijd te Peking, alwaar hij opgesloten werd gehouden. Het eerste gedeelte van het gebruikelijke ceremonieel was nog niet afgeloopen. Zijne volmagt en brieven waren aan den ingang van het keizerlijk paleis, in den tempel der zon, nedergelegd en moeten aldaar 40 dagen blijven om gezuiverd te worden. Daarna zullen zij aan het hoofd van het keizerlijk kabinet ter hand gesteld worden, die na raadpleging met zijne ambtgenooten, indien het noodig mogt zijn, ze aan den keizer zal voorleggen.

Volgens de *Pays* heeft het gebeurde aan de Peiho weerklank gevonden in Japan en in Siam. Ook daar maakt men, in weerwil der verdragen, zwarigheid om de vreemde gezanten in de hoofdstad toe te laten of wil men hun verblijf aldaar bemoeijelijken. Er had echter niets plaats gehad, waardoor het leven der Europeanen in gevaar werd gebragt.

— In den *Moniteur* leest men het volgende berigt uit Jeddah van 21 Aug.: De *Mariout*, een stoomboot der Egyptische maatschappij *Medjidié*, is den 9den Julij op de Egyptische kust, ongeveer 90 mijlen van Suez, verongelukt. Onder de passagiers aan boord van dat schip bevond zich een Abyssinische prins, de broeder van koning Negoussié, die van zijne zending bij het hof van Frankrijk terugkeerde. Die ongelukkige prins, na de schipbreuk aan land gekomen, begaf zich op weg om Suez te bereiken; hij liep langs de Egyptische kust, doch bezweek weldra aan de gevolgen der vermoeijenissen; hij stierf ellendig van honger en dorst. Gelukkiger dan hij heeft zijn reisgezel, die met hem van Parijs naar Rome was getrokken, pater Abbo Emmanon Mariano, een inlandsch priester, na eene voetreis van 4 dagen een Coptisch klooster kunnen bereiken, waar hij met liefde door de monniken ontvangen werd, die hem in staat stelden zich naar Suez te begeven.

ITALIE.

De hoofden der onderscheidene regeringen in Midden-Italië, namelijk de heer Farini, dictator van Modena en Parma, de heer Cipriani, gouverneur-generaal van de Romagna, en de baron Ricasoli, voorzitter van den ministerraad van Toscana, hebben eene bijeenkomst gehouden in een dorp, dat even ver van de Toscaansche grenzen en van het Modeensche grondgebied verwijderd is. Naar men zegt, was het doel dezer bijeenkomst te bepalen wat er zou kunnen worden gedaan om zoo spoedig mogelijk tot verwezenlijking der vereeniging met Piemont te geraken, en zou men overeengekomen zijn dat de vier landen elk eenen en denzelfden persoon zouden kiezen om als regent voorloopig en in naam van koning Victor Emanuel te regeren.

— Uit Macerata, in den Kerkelijken Staat, meldt men het volgende: In den nacht van 21 September liep de diligence uit Bologna, met 7 passagiers, waaronder een brigadier der gendarmerie, op de hoogte van Recconati tegen een touw, hetwelk dwars over den weg was gespannen, terwijl te gelijker tijd drie gewapende roovers uit de struiken te voorschijn sprongen en den conducteur dreigden neder te schieten, wanneer hij niet terstond de som van 8000 kroonen, die hij te Bologna ter bezorging had ontvangen, aan hen wilde afgeven. De brigadier sprong oogenblikkelijk uit het rijtuig, trok zijn sabel en liep op de aanranders toe, waarvan er twee op de vlugt gingen, terwijl de derde, dien hij reeds onder den voet had gekregen, hem insgelijks ontsnapte. De brigadier is wegens zijne dapperheid in rang verhoogd, terwijl de directeur-generaal van politie hem, namens den Paus, de gouden medaille benevens eene gratificatie van 30 kroonen heeft toegekend.

PRUISSEN.

BERLIJN, 4 October.

Op den 3den dezer had te Keulen de inwijding plaats van de vaste brug over den Rijn. Ter bijwoning dezer plegtigheid waren de prins-regent en prins Frederik Wilhelm reeds Zondag avond aldaar aangekomen. Onder het jubelen der menigte reden de vorstelijke personen door de fraai versierde en meestal geïllumineerde straten naar de woning van den regerings-president von Möller, waar het stedelijk bestuur aan den prins-regent voorgesteld werd. In eene korte aanspraak betuigde de eerste burgemeester den dank der stad Keulen aan den vorst, die in haar midden verschenen was om het groote, onlangs voltooide werk in te wijden, waarop de prins zijn leedwezen betuigde dat de koning door ziekte verhinderd werd ook aan dezen arbeid, waarin hij steeds zoo groote belangstelling betoond had, de wijding na de voltooijing te geven.

De eigenlijke feestdag ving aan met het houden van eene parade der 30ste en 33ste infanterie-regimenten voor den prins-regent op de Neumarkt, na den afloop van welke de stoet zich naar de tribune begaf, die aan den voet van den Dom was opgerigt; hunne aankomst aldaar werd door het gedonder van het geschut aangekondigd. Nu volgde de inwijding der brug, met alles wat daarmede verbonden was, en dat, door het heerlijkste weder begunstigd, in de volmaakste orde afliep. Toen de prins-regent de eerste schrede op de brug zette, werd het geschut gelost en begonnen al de klokken der stad te luiden.

Na den afloop van een feesttogt langs den Keulsch-Gieszener spoorweg, die nu tot nabij Troisdorf verlengd is, begaven de prinsen zich naar den Dom, waar zij door den kardinaal-aartsbisschop en het domkapittel, benevens den dombouwmeester Zwirner, ontvangen en eerst naar het binnenste van het gebouw, vervolgens naar het zuidportaal begeleid werden, waar de acht nieuwe standbeelden, door den prins-regent geschonken, geplaatst zijn. Vervolgens bestegen de vorstelijke en andere aanzienlijke personen den Dom en bezigtigden, alvorens naar het regeringsgebouw terug te keeren, nog het museum Walraff-Richartz en de nieuwe evangelische kerk in Filzengraben.

Bij deze gelegenheid heeft de prins-regent verschillende ridderorden verleend; o. a. de orde van den Rooden Adelaar 3de kl. aan den bouwmeester der brug, den heer Lohse.

— De keizer van Rusland heeft den militairen gouverneur van Petersburg de som van 10,000 roebels toegezonden, om die, bij gelegenheid der plegtige meerderjarigverklaring van den jeugdigen prins, onder die behoeftige inwoners der hoofdstad te verdeelen, welke het meest hulp noodig hebben en die het meest waardig zijn. Bij de genoemde gelegenheid heeft de keizer ook nog onderscheidene belangrijke besluiten genomen. Een daarvan strekt, om den duur der verpligte krijgsdienst te verkorten en op 15 jaren voor de landmagt, op 14 voor de zeemagt te stellen, met bepaling dat de thans reeds in dienst zijnde manschappen na 20-jarige dienst ontslagen zullen worden. Een ander besluit strekt om de verbeurdverklaring, welke in der tijd tegen de bezittingen van alle deelnemers aan den Poolschen opstand van 1831 werd uitgesproken, eenigermate te beperken.

— Omtrent het toekomstig lot van Schamyl wordt uit Petersburg het volgende gemeld. Zoodra hij van zijne ziekte, die hem te Tchougoneff overvallen is, zal hersteld zijn, zal hij zijne reis naar Moskou voortzetten, waar hij 5 dagen zal vertoeven, om de merkwaardigheden van deze oude keizerstad te zien, of liever om aldaar gezien te worden; vervolgens zal hij naar Petersburg gaan, waar hij met hetzelfde doel eenige dagen zal blijven. Wanneer aan de nieuwsgierigheid der inwoners van Petersburg zal voldaan zijn, zal Schamyl naar zijne vaste verblijfplaats gevoerd worden, namelijk naar Kalonga, eene der oudste plaatsen van Rusland aan de rivier Occa, 160 wersten ten zuidwesten van Moskou gelegen. Daar zal hij een fraai huis bewonen, hetzelfde waarin keizerin Elisabeth zich ophield bij hare terugkomst van Tangarok, na den dood van haar gemaal Alexander I. Dit huis zal hem gedurende zijn leven afgestaan worden, en hij mag aldaar drie vrouwen uit zijnen harem bij zich hebben. Daarenboven zal hij een pensioen genieten van 10,000 roebels (*ƒ* 20,000). Aan zijne vier lotgenooten, die hem vergezellen en die alleen overgebleven zijn van de strijders die aan zijne zijde stonden, zal een pensioen van 2 à 3000 roebels toegelegd worden.

Volgens een berigt uit Petersburg, in *le Nord*, is Schamyl op 15/27 Sept. te Tchougoneff aan den keizer voorgesteld. Hij moet zeer getroffen zijn door de goede behandeling, die hem te beurt valt.

INGEZONDEN.

JOHANNES ANDREAS SUSANNA.

Heden werd alhier het stoffelijk overschot aan de aarde toevertrouwd van den man, wiens onverwacht overlijden, na kortstondige ziekte, bij zoo velen zijner stadgenooten die hem kenden en hadden leeren hoogachten, eenen diep weemoedigen indruk heeft teweeg gebragt. Sedert een tal van jaren als administrateur van het rijks museum van natuurlijke historie werkzaam, had de heer J. A. Susanna als ambtenaar zijn land met ijver en trouw gediend, tot den bloei der wetenschappelijke instelling, waaraan hij verbonden was, krachtig bijgedragen, en onder dikwerf moeijelijke omstandigheden, door zijne bezadigde raadgevingen en tusschenkomst menige zwarigheid uit den weg geruimd, menig dreigend gevaar afgewend, menigen gunstigen uitslag verkregen. In de vele commissiën waarin hem het lidmaatschap was opgedragen, en waarbij de bevordering van een menschlievend doel, of de belangen van het algemeen op den voorgrond stonden, zag men op hem als op een voorbeeld van onverdroten ijver en onafgebroken werkzaamheid; en, waar hem bij de vervulling van zoo talrijke verpligtingen nog tijd overbleef, daar wijdde hij dien meestal aan het zamenstellen van kleinere geschriften, die, vooral voor de jeugd bestemd, in veler gemoederen goede zaden gelegd, goede beginselen aangekweekt, rijke vruchten hebben aangebragt. Maar ook op het meer wetenschappelijk gebied leverde hij bijdragen, wier belang en waarde algemeene erkenning verdienen. Door eene levensbeschrijving van zijnen vriend H. Boie, een' der ijverige natuuronderzoekers en reizigers, die in onze Oost-Indische bezittingen hun leven aan de wetenschap ten offer bragten, had hij het bewijs geleverd, dat hij op eenen onderhoudenden en leerzamen toon, ook voor lezers van rijperen leeftijd en over onderwerpen van hooger belang de pen kon voeren; en toen hem door de maatschappij der Nederlandsche letterkunde te Leiden, die hem onder hare leden telde, de taak werd opgedragen, om voor hare werken het leven van den beroemden Temminck te schrijven, kweet hij zich van die verpligting op eene wijze, die van meer dan gewone bekwaamheid getuigde, en hem algemeene goedkeuring deed inoogsten. Het is bekend dat de redactie van het groote prachtwerk in 1839—1844 uitgegeven, onder den titel: *Verhandelingen over de natuurlijke geschiedenis der Nederlandsche overzeesche bezittingen door de leden der natuurkundige commissie en andere schrijvers*, aan Susanna was opgedragen. — Zijn naam neemt onder die van de geleerde schrijvers der verschillende verhandelingen eene eervolle plaats in, want zijne welbesneden pen, zijn gekuischte stijl leverden veelal, of verhoogden de sierlijke en vloeijende inkleeding; waarin ook buitenlandsche geleerden, weinig of niet genoeg vertrouwd met de Nederlandsche taal, hunne opmerkingen en de opbrengsten van hun onderzoek in het werk mededeelden. En hoe hij in gebonden stijl den eenvoudigen, tot het gemoed doordringenden toon wist te treffen, dat toonde zoo menig lief dichtstukje, dat hij of in gesloten vriendenkring, of ook meer openbaar voor weezen en ouden van dagen in het liefdegesticht zijner gemeente, ten beste gaf.

Susanna was een braaf Christen, want die liefde die »de meeste" is, was de bezielende leus van zijn leven en handelen. Hij was een brave zoon; zijne hoogbejaarde moeder, zijn tweede vader, door hem als eigen vader geëerd en geliefd; kunnen het getuigen; en zijne vrienden herinneren zich menig blijk van de dankbare liefde, waarmede hij aan zijne ouders gehecht was. Hij was een braaf echtgenoot en vader, en toen zijne trouwe gade hem in de kracht des levens ontrukt werd, vergoedde hij, zooveel dit mogelijk was, bij zijne dochters en stiefdochter het gemis der moederlijke leiding en zorgen. Eene dochter werd hem door den dood ontrukt, de drie overgeblevene betreuren met zijne beide behuwdzonen thans het verlies van den liefhebbenden vader, die als een vriend, een broeder met hen verkeerde. En een vriend, ja dat was Susanna voor zoo velen, zonder dat verschil van staatkundige of godsdienstige overtuiging bij hem in aanmerking kwamen; hij was vooral een trouwe vriend voor hen die zich naauwer aan hem hadden aangesloten, of met wie hij eenen meer gemeenzamen omgang aangeknoopt, aan wie hij zijne genegenheid, zijn vertrouwen geschonken had; hij was een onbaatzuchtige, een hulpbiedende vriend, waar zijn raad gevraagd, zijne hulp, ook dikwerf ten koste van eigen gemak en voordeel ingeroepen werd. De hartelijke woorden door den achtbare deken der kerk, bij welks beheer de overledene eene werkzame betrekking bekleedde, heden ochtend bij de stille, eenvoudige lijkdienst en begrafenis uitgesproken, de stille tranen, door bloedverwanten en vrienden, die het stoffelijk overschot naar de laatste rustplaats vergezelden, bij zijn graf geplengd, zij getuigden hoe opregt de verdiensten erkend worden, hoe diep het verlies wordt betreurd van den man, op wiens graf wij geene meer passende spreuk zouden weten te plaatsen, dan de uitspraak van den Heer: »Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen ge»naamd worden."

LEYDEN, 5 October 1859. Θ.........ς.

Burgerlijke Stand.

Van den 29 September tot en met den 5 October 1859.

BEVALLEN: D. L. Stikkelorum, geb. Oostveen, D. — M. J. van Gessel, geb. Leget, D. — L. Trouwee, geb. Wallaart, Z., levenl. — M. F. Kok, Z. — M. van Veen, geb. Alberse, Z. — J. S. Verbeek, geb. Weerlee, D. — M. Voorhagen, geb. van den Berg, D. — M. Chaudron, geb. Jong, Z. — H. de Vos, geb. l'Ecluse, D. — E. J. W. L. Werner, geb. van der Gugten, D. — G. Berg, geb. Dekker, D. — S. Verbeek, geb. Roskam, Z. — K. J. Hazenberg, geb. Willebrands, Z. — J. S. van der Togt, Z. — S. van Tongeren, geb. Segaar, D. — S. de Wolf, geb. Tange, Z. — A. van Ark, geb. Spaanderman, Z. — E. Norenburg, geb. van den Berg, D. — M. van der Steen, geb. Akkers, Z. — G. van der Nat, geb. Hennebiek, D. — A. A. van der Kamp, geb. Lodenstijn, Z. — H. den Os, D. — S. A. van Wijngaarden, geb. Coster, Z. — M. Briels, geb. van Bonzel, D., levenl. — N. Crama, geb. Reigersveer, D. — M. Haakman, geb. Kruis, Z. — M. Blansjee, geb. Leemans, Z.

GEHUWD: A. Helmerhorst, Jm. en J. Doornbosch, Jd. — J. Fasseur, Jm. en C. Devilee, Jd. — K. van der Woerd, Jm. en J. G. Langeveld, Jd. — A. Keyzer, Wedr. en K. Noordermeer, Jd. — J. Hoek, Jm. en J. M. Sliggers, Jd. — K. H. Pleyte, Jm. en C. E. J. Couvee, Jd.

OVERLEDEN: J. Delfos, 34 j. — P. Kwantes, geb. Martens, 45 j. — M. H. van der Boog, Z., 3 j. — J. F. Rietbergen, D., 4 d. — W. Vlieland, geb. van Romburgh, 36 j. — H. Keyzer, Z., 4 j. — E. C. Verdonk, D., 2 j. en 9 m. — J. A. Westhoven, 52 j. — F. B. Hoefnagel, Z., 5 j. en 3 m. — R. de Bruin, 23 j. — J. Bleckman, 29 j. — J. Houweling, Z., 14 j. en 8 m. — J. van der Meer, Z., 4 j. en 8 m. — J. Loeber, 43 j. — J. Choufoer, 30 j. — H. van der Keur, Z., ruim 5 j. — C. Delfos, D., 3 j. en 9 m. — C. H. Fakkel, geb. Gouda, 59 j. — C. M. van Oerle, geb. Verwijs, 36 j. — J. E. van der Linden, geb. Smits, 40 j. — A. Verdonk, Z., 3 j. en 10 m. — J. W. Limvers, Z., 3 j. en 2 m. — W. Boudry, bijna 48 j. — E. Marselis, 28 j. — P. S. Potma, 61 j. — J. Vijlbrief, Z., 2 j. en 5 m. — E. M. Simonis, Z., 11 j. en 9 m. — J. Musschaart, 57 j. — L. van der Woerd, 30 j. — J. J. Choufour, D., 3 j. en 6 m. — C. van der Linden, geb. Beek, 81 j. — J. A. G. van Oerle, Z., 6 j. en 10 m. — C. M. van Oerle, D., 2 j. en 6 m. — Bertha Sange, 26 j. — A. Amiabel, geb. van Velzen, 85 j. — G. Stiva, geb. van der Kwaak, 39 j. — D. Stuivinga, Z., 3 j. en 9 m. — J. Bogard, Z., 6 j. en 5 m. — T. Wezelenburg, 53 j. — J. Jansen, geb. van Hooidonk, 53 j. — J. J. van den Berg, 52 j. — W. van Oosten, Z., 4 j. en 6 m. — C. de Haay, Z., ruim 1 j. — J. Knotter, geb. Huisman, 34 j. — E. Elkerbout, D., 1 j. en 9 m. — J. M. Ju, D., 4 j. en 2 m. — J. de Haay, D., 2 j. en 7 m. — H. Planke, 85 j. — C. Gijsbert, geb. Marks, 80 j. — J. van Tertholen, 50 j. — L. Theys, 39 j. — A. Stikkelorum, D., 3 d. — J. Vijlbrief, 38 j. — J. Vijlbrief, Z., 6 j. en 2 m. — H. J. Vallentgoed, Z., 5 j. en 1 m. — J. M. du Chattel, D., 7 m. — E. C. P. Brijbag, D., 8 j. en 8 m. — C. Breyne, geb. Cehee, 74 j. — J. van der Zeeuw, D., 1 j. en 10 m. — M. E. Gijzeny, D., 2 j. en 2 m. — T. H. B. Bohrt, 22 j. — Maria Habraken, 57 j. — W. Blok, Z., 2 j. en 9 m. — Adra van Rossen, 81 j. — R. C. van der Heyden, geb. Garessin, 74 j. — W. L. Andreae, Z., 2 j. en 2 m. — H. Eduard, Z., 2 j. en 10 m. — A. Stikkelorum, 44 j. — P. van der Hert, Z., 17 d. — H. van Trotsenburg, 52 j. — H. M. van der Horn, geb. Peltenburg, 78 j. — J. A. Susanna, 63 j. — J. Filippoo, 27 j. — D. Flaman, 83 j. — J. Breedeveld, 18 j. — H. van Rosmalen, 68 j. — Christa Elisab. van Berkel, 26 j. — J. E. Crama, geb. Moenen, 62 j. — A. G. Crama, Z., 3 j. en 5 m. — J. Crama, Z., 10 m. — P. Disseveld, Z., 14 j. en 7 m. — H. B. Knotter, 25 j. — Catha Holdorp, 60 j. — M. W. van Es, D., 3 j. en 3 m. — J. van Riet, Z., 2 j. en 7 m. — J. M. van Putten, D., 1 j. en 5 m. — P. P. van der Blom, Z., 2 j. en 5 m. — P. van der Kaay, D., 9 j. en 5 m. — M. van der Meer, D., 5 m. — P. Segaar, 48 j. — F. C. Spöhler, Z., 6 m. — C. Dee, 66 j.

ADVERTENTIEN.

DE HOMOIOPATHISCHE GENEESWIJZE.

MEDEDEELINGEN TOT VERSPREIDING VAN DE KENNIS DEZER METHODE,

ONDER MEDEWERKING VAN VERSCHEIDENE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE GELEERDEN,

BIJEENVERZAMELD DOOR

Dr. A. J. GRUBER, Dr. F. W. O. KALLENBACH en Dr. L. J. VAN ROIJEN,

Homoiopathische Geneesheeren te Rotterdam.

Dit Werk wordt uitgegeven in 4°. vellen van vier pag. De Inteekenaren ontvangen de vellen successivelijk naar mate zij uitkomen, doch nooit meer dan 26 in een jaar. Prijs *franco* door het geheele land **tien cents per vel.** Men abonneert zich bij alle Boekhandelaars, of bij den Uitgever H. NIJGH, te *Rotterdam.*

Inhoud van vel 1—6: Voorwoord. — Levensgeschiedenis van Hahnemann. — Homoiopathische Dieet. — Een geval van Heupontsteking. — Mededeeling van een niet-Geneeskundige. — De Homoiopathische geneesmiddelen. — Een langdurige maagziekte. — Longtering. — Eene oogziekte. — Ontdekking der Homoiopathie. — De zuigeling. — Chronische oogontsteking. — De grootte der giften. — Verstuiken van den voet. — Jicht-Asthma. — Langdurige diarrhee. — Wat kan een leek bij 't heerschen eener epidemie voor zich en de zijnen doen? I. Cholera. — Het opmaken van een ziekte-beeld.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RHIJNSBURG maken bekend, dat zij voornemens zijn, onder nadere goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten van Zuidholland, op Dingsdag den 8sten November aanstaande, des voormiddags ten *elf*, ure in het Raadhuis aldaar **aan te besteden:**

Het vergrooten en veranderen van het bestaande Schoollokaal.

Voorts dat het Bestek, Plan en de Voorwaarden dier Aanbesteding, ter lezing zijn nedergelegd ten Raadhuize voornoemd en dagelijks, met uitzondering van den Zondag, van des morgens 10 tot des namiddags 2 ure, voor belanghebbenden zijn te bezigtigen.

J. C. MEYBOOM, Burgemeester,
J. VAN EGMOND, Wethouder, loco Secretaris.

AANBESTEDING.

De Commissie van Administratie over de Gevangenissen te Leyden zal, onder nadere goedkeuring van het Departement van Justitie, op Dingsdag den 11den October 1859, des middags ten 12 ure, in het Huis van Arrest te *Leyden*, in het openbaar **aanbesteden:**

De LEVERING DER BENOODIGDHEDEN tot onderhoud en verzorging der Gevangenen in de Gestichten onder haar beheer gesteld, voor het jaar 1860, en bestaande in: *Rogge, Tarwe, Aardappelen, Rund- en Kalfsvleesch, Rundvet, Boter, Schenkelvleesch, Gort, Rijst, Gele en Groene Erwten, Groenten, Zout, Peper, Azijn, Groene Zeep, Olie, Kaarsen, Koffij, Cichorei, Zoete- en Karnemelk, Wijn en Bier voor zieken, Stroo, Steenkolen, Turf, Hout, Stal- en Heibezems en Heiboenders.* Voorts eenige Bureaubehoeften, als: *Papier, Pennen en Potlooden.*

Van onderscheidene artikelen zullen monsters ter bezigtiging vóor de belanghebbenden voorhanden zijn, in het Huis van Militaire Detentie, en aldaar, even als in het Huis van Arrest, de Voorwaarden ter lezing liggen.

De Billetten van Inschrijving zullen vóór *elf* ure van den dag der besteding ingeleverd moeten zijn, en worden daarna niet meer aangenomen.

VERPACHTING.

De Commissie van Administratie over de Gevangenissen te Leyden zal, onder nadere goedkeuring van Departement van Justitie, op Dingsdag den 11den October 1859, des middags ten 12 ure, in het Huis van Arrest te *Leyden*, in het openbaar **verpachten:**

De VUILNIS *en daaronder begrepen Mestspeciën, welke het Huis van Militaire Detentie, even buiten Leyden gelegen, gedurende het jaar 1860 zal opleveren.*

De Voorwaarden der Verpachting liggen ter lezing in genoemd Gesticht, alwaar de Billetten van Inschrijving vóór *elf* ure van den dag der verpachting zullen moeten zijn ingeleverd, en worden later niet meer aangenomen.

Alom zijn voorhanden Bestellingslijsten op een DIGHTSTUK, getiteld

HOLLANDS VLOOT.

EEN ZANG DES TIJDS.

DOOR

J. M. E. DERCKSEN.

Uitgegeven ten voordeele der Kweekschool voor Zeevaart te Leyden.

De prijs is *twintig* Cents per exemplaar; de uitgave zal geschieden in royal 8° door;

DE BREUK & SMITS,
Nieuwsteeg naast de stads-bank-van-leening.

LEESINRIGTING VOOR DAG- EN WEEKBLADEN.

De Ondergeteekende, aangemoedigd door de ondersteuning, welke hij sedert eenigen tijd van de zijde van Leyden's Ingezetenen heeft mogen ondervinden, in het tot stand brengen en opvoeren van bovengemelde Leesinrigting, heeft het plan gevormd om bij genoegzame deelneming ook nog andere **Dag- en Weekbladen**, dan tot dusverre bij hem ter lezing verkrijgbaar waren, zich aan te schaffen, en heeft te dien einde ten zijnen huize eene **Lijst van deelneming** ter teekening nedergelegd. Hij beveelt zich wijders bij voortduring aan in de medewerking van medeburgeren in het volvoeren van zijn plan tot uitbreiding van gemelde inrigting. Verder belast hij zich met het **plaatsen van Advertentiën** in de diverse Bladen, en recommandeert zich in de gunst van het Publiek tot het leveren van alle soorten van **Post- en Schrijfpapier, Kantoor- en Schoolbehoeften**, onder belofte eener prompte en civile bediening.

De Prijs-Courant is *gratis* ten zijnen huize te bekomen.

F. J. SCHIMMEL,
Nieuwen Rijn, Wijk VII. N°. 58.

ADVERTENTIEBLAD

VAN

VERKOOPINGEN EN AANBESTEDINGEN.

De aandacht van een ieder wordt bijzonder op dit Blad gevestigd. Het bevat de aankondigingen van **openbare verkoopingen** van Heeren- en Winkelhuizen, Landgoederen, Buitenplaatsen, Bouwmanswoningen, Schepen, Effecten, Meubels, Sieraden, Boomen en Plantgewassen uit het geheele Rijk, Provincie'sgewijze en alphabetisch op de Steden gerangschikt; **onderhandsche aanbiedingen** en **aanvragen** in *koop* en *huur* van Heeren- en Winkelhuizen, Landgoederen, Buitenplaatsen, Fabriek- en Winkelzaken; — **aanbiedingen** en **aanvragen** van Geld op Hypotheek voor Huizen en Landerijen; — **aanvragen** en **aanbiedingen** van Notaris-Klerken en **aanbestedingen** van allerlei aard.

De uiterst billijke prijs van het *Advertentieblad* stelt ieder in de gelegenheid zich hetzelve aan te schaffen. Men kan zich abonneren van den eersten van iedere maand, per 3 maanden à *f* 1.50 of per jaar, bij vooruitbetaling à *f* 4.—. Men vindt het *Advertentieblad* in de Wachtkamers der Stations, op de voornaamste Stoombooten en op de meeste publieke plaatsen. Koffijhuis-, Societeit- en Logementhouders, die zich nog niet van abonnementen voorzien hebben, zullen er hun voordeel in vinden zich dit blad aan te schaffen.

De prijs der Advertentiën is 10 Cents per regel.

Abonnementen en Advertentiën worden aangenomen bij HH. Boekhandelaars en Postdirecteuren, alsook bij den Uitgever T. C. B. TEN HAGEN.

Heeren Notarissen, die hunne abonnementen regtstreeks aan den Uitgever opgeven, ontvangen ook geregeld de officieele Prijs-Courant voor de Successie.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 5 October.

		Laagst koers	Hoogst koers	Geblev[en]
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$64\frac{3}{8}$	$64\frac{1}{2}$	64[illegible]
Dito Certificaten	〃 3 〃	77	$77\frac{1}{4}$	77[illegible]
Dito dito	〃 4 〃	98	$98\frac{1}{4}$	98
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$ 〃	$94\frac{7}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	127	—	—
O. I. Leening	〃 4 〃	$97\frac{1}{2}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
BELGIE	〃 $2\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$ 〃	$51\frac{3}{4}$	$51\frac{7}{8}$	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3 〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 $1\frac{1}{2}$ 〃	$33\frac{7}{8}$	$33\frac{15}{16}$	—
Dito Obligatiën	〃 3 〃	$45\frac{1}{2}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3 〃	$43\frac{7}{16}$	$43\frac{9}{16}$	43[illegible]
Bewijzen Coupons		$4\frac{11}{16}$	$4\frac{3}{4}$	—
PORTUGAL, te Londen	〃 3 〃	$44\frac{3}{4}$	$44\frac{13}{16}$	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5 〃	$104\frac{5}{8}$	$104\frac{7}{8}$	104[illegible]
Dito dito 1828 en 1829	〃 5 〃	$102\frac{1}{4}$	$102\frac{3}{8}$	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	〃 5 〃	$86\frac{5}{8}$	$86\frac{3}{4}$	—
Dito 1840	〃 4 〃	$83\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	〃 4 〃	$83\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito Nieuwe	〃 4 〃	—	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6 〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6 〃	$63\frac{3}{4}$	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 *f*	—	—	—
Dito Obligatiën	〃 4 pCt.	$79\frac{1}{8}$	$79\frac{3}{8}$	79[illegible]
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$ 〃	$101\frac{3}{4}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	〃 5 〃	—	—	—
Dito	〃 4 〃	$52\frac{1}{4}$	—	—
Dito Metall.	〃 5 〃	$56\frac{1}{16}$	$56\frac{3}{8}$	$56\frac{1}{16}$
Dito Nieuwe	〃 5 〃	75	$74\frac{1}{4}$	75[illegible]
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$ 〃	$29\frac{7}{8}$	30	29[illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	〃 5 〃	$100\frac{1}{8}$	$100\frac{1}{4}$	—
SARDINIE	〃 5 〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	〃 5 〃	$26\frac{13}{16}$	$26\frac{7}{8}$	—
GRENADA, Obligatiën	〃 $3\frac{1}{2}$ 〃	$16\frac{1}{8}$	$16\frac{3}{16}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3 〃	$21\frac{11}{16}$	$21\frac{3}{4}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Grieken 4.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.